LAUSUNTO

9.2.2026 HVK/2026/00177-2

Huoltovarmuuskeskuksen lausunto valtioneuvoston selonteosta kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Lausuntopyyntöön tai sen taustalla olevaan materiaaliin. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Käynnissä oleva energiamurros muuttaa energiajärjestelmän perusrakenteita pysyvästi niin Suomessa kuin muuallakin. Vähittäinen siirtyminen pois fossiilisista polttoaineista päästöttömiin vaihtoehtoihin luo uhkia ja mahdollisuuksia yhteiskunnan kaikille alueille. Myös huoltovarmuuteen ja huoltovarmuuden turvaamiseen tarvittaviin ratkaisuihin energiamurroksella on merkittävä vaikutus.

Energiamurroksen lisäksi globaali turvallisuusympäristö muuttunut pysyvästi. Energiaturvallisuus ja energiajärjestelmän suojaaminen ja palautumiskyky ovat entistä tärkeämmässä asemassa.

Valtioneuvoston selonteossa energia- ja ilmastostrategiasta huoltovarmuusnäkökulmat on huomioitu selkeästi ja johdonmukaisesti. Selonteossa esitetään useita toimia, joilla suomen energia-alaa pyritään vahvistamaan ja päästöjä pienentämään pitkällä aikavälillä. Huoltovarmuuskeskus näkee positiivisena sen, että tavoitteena on sähkön yliomavaraisuus. Voimakas, jatkuva riippuvuus tuontiyhteyksistä on riski sähkön huoltovarmuuden kannalta. On myös positiivista, että tavoitteena on luoda suomesta merkittävä puhtaan vedyn ja vetyyn pohjautuvien polttoaineiden tuotteiden tuottaja. Tällä on pitkällä aikavälillä positiivinen vaikutus huoltovarmuuteen.

Huoltovarmuuskeskus pitää hyvänä, että puupolttoaineiden merkitys Suomen lämpöhuollossa tunnistetaan ja jäljellä olevan CHP-tuotannon toimintaedellytykset pyritään turvaamaan. Fossiilisten polttoaineiden huoltovarmuusmerkitys muun muassa varmuusvarastoinnin kautta vähenee hitaammin, kuin niiden merkitys muussa yhteiskunnassa.

Huoltovarmuuskeskus katsoo, että nykyistä turvallisuustilanteen luomia uhkia sähkö- ja lämpöjärjestelmän toimitus- ja huoltovarmuudelle erityisesti lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ei ole otettu riittävästi huomioon. Energia- ja ilmastostrategiassa pitäisi olla mainittuna pyrkimys luoda edellytykset sille, että sähkön siirto- ja jakeluverkkoyhtiöt, sähköntuottajat ja kaukolämmön tuottajat voivat merkittävästi vahvistaa kriittisten laitteistojen ja laitosten fyysistä suojaa sekä korjaus- ja palautumiskyvykkyyttään. Erityisen hankala tilanne on sähkön jakelu- ja siirtoverkkoyhtiöllä.

Huoltovarmuuskeskus katsoo myös, että sähköntuotannon turvaamiseksi kriisitilanteissa olisi laitetta nykyistä merkittävästi enemmän painoa.

Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Anssi Paalanen (anssi.paalanen@nesa.fi, 0295 051136).

Toimitusjohtaja Janne Känkänen